

Дигитализација и ЕУ

Никола Марковић*

Радна група Националног конвента о ЕУ за поглавље 10 (Информационо друштво и медији) организовала је недавно онлајн радионицу „Примена информационо-комуникационих технологија пожељна за пријем Србије у Европску унију“.

Србија је заинтересована за улазак у ЕУ и зато што желимо да ниво информатизације код нас буде као и у Европској унији, што би било врло значајно за привреду, јавне службе и грађане. У одговорима на 51 питање из упитника за пријем у Унију 2011. године Србија је приказала стање и планове развоја информационог друштва. Тада је речено да су наши циљеви: унапређивање институција и јачање административних капацитета за рад у области ИКТ (информационо-комуникационе технологије), уз развој одговарајуће телекомуникационе инфраструктуре (посебно широкопојасног интернета), раст ИТ тржишта од просечно 20 одсто годишње итд. Широкопојасни приступ интернету је важан јер омогућује велике брзине преноса података кроз интернет. Планирано је и да до краја 2020. достигнемо ниво развоја ИКТ средњеразвијених чланица ЕУ.

Сада, после непуних десет година, радионица је требало да одговори на питање у којој мери су остварени циљеви из поменутог упитника. На основу неколико стручних прилога (проф. др Ирени Рељин, Милан Шолаја, др Мирољуб Костић, др Милан Јанковић, Никола Марковић) и расправе, учесници скупа су закључили да је до сада остварен знатан напредак у развоју информационог друштва и ИКТ сектора у Србији: усвојени су стратешки документи, дигиталне агенде и закони, телевизија је дигитализована, остварен је запажен развој е-управе са око 800 интернет сервиса за грађане и привреду; ради се и на примени интернета и мобилних апликација за е-трговину и е-плаћање, а постигнуто је и то да 80 одсто домаћинстава има интернет прикључак, док 73 процента грађана користе рачунаре. Припремљен је и Нацрт преговарачке платформе за поглавље 10, усвојен је Закон о информационој безбедности, основан Центар за дигиталну трансформацију компанија. При влади је организована и веома је активна Канцеларија за ИТ и е-управу, а ИКТ сектор је последњих година постао један од приоритета Владе Србије.

Неки од постављених циљева из 2011. године, међутим, само су делимично остварени. На радионици је посебно указано на то да је укинута министарство за информационо друштво, а надлежност за ИКТ је

на. Од 2016. године нису усвојене неопходне измене Закона о електронским комуникацијама. Одуговлачи се и са увођењем јединственог позивног броја 112 за хитне случајеве, који се примењује у скоро свим европским земљама. Ради се на информатизацији појединих процеса у здравству, али не и на интегралном информационом систему здравства. Такође, развој ИТ тржишта и даље веома заостаје за трендовима у ЕУ. Садашња улагања од 82 евра по глави становника су десетоструко мања од оних у Европској унији (800 евра). Није у потпуности реализована планирана имплементација широкопојасног интернета.

На радионици су предложене и одговарајуће мере које би требало да допринесу остварењу циљева из 2011. године и укупним припремама информационог сектора за улазак Србије у ЕУ. Речено је да би приликом формирања нове владе, после избора, требало поново размотрити иницијативу о обједињавању надлежности и формирати министарство за информатику. Требало би наставити и с унапређивањем информационих система државе и јавних служби и смањити допринос за запослене у ИКТ делатностима како би се стимулисало њихово запошљавање и увећао развојни потенцијал ИКТ компанија.

Квоте за студирање информатике током следеће три године, речено је, треба увећати за 100 одсто јер ће недостатак ИКТ кадрова убрзо почети да кочи развој овог сектора и дигитализацију Србије. Преостаје и обавеза обезбеђивања ИКТ опреме за студенте и ученике који током пандемије нису били у могућности да прате наставу преко интернета, а требало би организовати и едукацију грађана који немају корисничка ИКТ знања. Едукацијом би могле да се баве стручна удружења, школе и заинтересоване компаније. Најзад, просечна улагања у ИКТ у Србији требало би са садашњих 82 евра да буду подигнута на 150 евра по глави становника. Тако би се обезбедило да ИТ тржиште за неколико година (до 2025) достигне вредност од милијарду евра.

Учесници радионице су изразили уверење да ће реализацијом ових циљева ИКТ сектор постати један од водећих чинилаца обнове и развоја Србије. Криза изазвана пандемијом не би требало да угрожава реализацију задатака предвиђених у поглављу 10, јер развој информационог друштва и још масовнија дигитализација умањују штетне ефекте пандемије.

*Координатор Радне групе Националног конвента о ЕУ